




Vingåkers  
kommun

Författningssamling

Flik 8.3

## Riktlinjer för investeringar

*Fastställda av kommunstyrelsen, 2019-03-11, § 55*

 <b>Vingåkers kommun</b>	RIKTLINJER FÖR INVESTERINGAR
Målgrupp Tjänstepersoner och politiker i Vingåkers kommun	DATUM 2019-02-11



Förvaltare	
Ekonomienheten/ekonomichef	
Beslutare	
Kommunstyrelsen	

## Innehållsförteckning

<b>INLEDNING OCH SYFTE.....</b>	<b>3</b>
<b>MÅLGRUPP .....</b>	<b>3</b>
<b>TILLÄMPNING AV REDOVISNINGSREGLER.....</b>	<b>3</b>
<b>ALLMÄNT OM INVESTERINGAR.....</b>	<b>3</b>
<b>ANSVAR OCH ROLLER .....</b>	<b>3</b>
FÖRVALTNINGSCHEF OCH KOMMUNCHEF.....	3
NÄMNDERNA.....	4
EKONOMIENHETEN .....	4
<b>INVESTERINGSPROCESSEN .....</b>	<b>4</b>
INVESTERINGSKALKYL.....	4
PROJEKTMODELL .....	5
BESKRIVNING AV INVESTERINGSPROCESSEN.....	6
<b>REDOVISNING AV INVESTERINGAR .....</b>	<b>8</b>
ANSKAFFNINGSVÄRDE.....	8
KOSTNADER SOM AKTIVERAS PÅ ETT INVESTERINGSPROJEKT .....	8
ANLÄGGNINGSINVENTARIER OCH FÖRBRUKNINGSINVENTARIER .....	8
KONST.....	9
FASTIGHETER .....	9
VERKSAMHETSANPASSNINGAR - BELOPPSGRÄNSER .....	9
AVSKRIVNING OCH INTERN RÄNTA - KAPITALKOSTNAD .....	10
KOMPONENTAVSKRIVNINGAR.....	10
UPPHANDLING, FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG, LEVERANTÖRSFAKTURA.....	11
UPPFÖLJNING .....	11
ANLÄGGNINGSREGISTER.....	12
AVYTTRING, FÖRSÄLJNING .....	12

### **BILAGOR**

*Rutin för komponentredovisning*

*Investeringskalkyl*

*Blankett för ansökan om investeringsprojektkod i ekonomisystemet*



**Vingåkers  
kommun**



## **Inledning och syfte**

Syftet med riktlinjer för investeringar är att beskriva investeringsprocessen, säkra god redovisningssed, ge förutsättningar för genomarbetade beslutsunderlag, tydliggöra ansvar och roller samt att kvalitetssäkra alla arbetsmoment. Dokumentet är ett komplement till *Investeringspolicy* för Vingåkers kommun som antagits av kommunfullmäktige 2019-03-xx. Till riktlinjerna finns också *Rutin för komponentredovisning*.

Ekonomienheten ansvarar för att riktlinjer för investeringar och dess bilagor vid behov revideras.

När det i dessa riktlinjer står *nämnd* innefattar det även kommunstyrelsen i sin funktion som nämnd. När kommunstyrelsen som sådan utifrån sin beslutsfunktion eller beredandefunktion till kommunfullmäktige avses står det *kommunstyrelsen*

## **Målgrupp**

Rutinen riktar sig till tjänstemän och politiker inom Vingåkers kommun som har nytta av att förstå och som ska tillämpa rutinerna kring investeringsprocessen.

## **Tillämpning av redovisningsregler**

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (KBRL) samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR) med därtill hörande praxis enligt god redovisningssed skall tillämpas om inte annat sägs i detta dokument.

## **Allmänt om investeringar**

Enligt KBRL definierar man en anläggningstillgång som en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Kostnaden för en investering belastar inte anskaffningsåret utan kostnaden fördelas över ett antal år genom avskrivningar.

Det är avsikten med innehavet som ska styra klassificeringen av anskaffningen. För att ytterligare precisera begreppet anläggningstillgång brukar man avse tillgångar som har en nyttjandeperiod överstigande tre år och som *inte* är av ringa värde (högre än 20.000 kronor exkl moms).

## **Ansvar och roller**

### ***Förvaltningschef och kommunchef***

Förvaltningschef har budgetansvar för de investeringsramar som kommunfullmäktige tilldelat respektive nämnd. Områdeschef som rapporterar direkt till nämnd likställs med förvaltningschef.

Kommunchef har budgetansvar för de investeringar som kommunfullmäktige benämnt med synnerliga skäl.



Förvaltningschef/kommunchef ska fortlöpande följa de enskilda investeringsprojektens utgifts- och inkomstutveckling samt tidplaner. Om förvaltningschef/-kommunchef finner att budgeten för ett investeringsprojekt kommer att bli otillräcklig eller att betydande tidsmässiga förskjutningar i projektets genomförande kan befaras, ska förhållandet snarast anmälas till nämnden/kommunstyrelsen. Motsvarande gäller om väsentligt underskridande av budgeten för ett investeringsprojekt kan förväntas. Anmälan ska åtföljas av redovisning av de omständigheter som föreligger samt förslag till lämpliga åtgärder.

Förvaltningschef/kommunchef ansvarar för att lämna in underlag i enlighet med dessa rutiner, utse ansvariga för planering, genomförande och uppföljning av investeringsprojekt samt meddela detta till ekonomienheten.

### ***Nämnderna***

Det åligger nämnderna att, efter granskning av förvaltningschefens redovisning och prognoser, besluta vilka åtgärder som bör vidtas vid prognostiserad eller konstaterad budgetavvikelse samt göra de framställningar som krävs hos kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

### ***Ekonomienheten***

Ekonomienheten kvalitetssäkrar processerna genom att vägleda verksamheterna och kontrollera att rutinerna följs. Ekonomienheten ansvarar för att rutinerna fungerar, hålls aktuella och informerar om förändringar.

## **Investeringsprocessen**

Kommunfullmäktige beslutar i juni året före budgetåret om ekonomiska ramar samt investeringsramar för kommande tre år i planperioden. Kommunfullmäktige beslutar också om investeringar med särskilda skäl där finansiering genom upplåning kan bli aktuell.

Varje nämnd/förvaltning tar fram budgetunderlag som lämnas in till ekonomienheten för vidare hantering inför dialogdag två i maj. Underlaget ska innehålla en beskrivning av nämndens investeringsbehov för kommande år.

### ***Investeringskalkyl***

Investeringar som föreslås genomföras med särskilda skäl ska alltid innehålla en investeringskalkyl, särskild blankett framtagen av ekonomienheten ska användas.

Om en nämnd avser att begära utökad investeringsram ska en investeringskalkyl tas fram. Investeringskalkylen ska medföra nämndens budgetärende och beslut från nämnden krävs.

I samband med nämndens anmälan om utökad investeringsbehov ska verksamheten i investeringskalkylen redovisa beräknade drift- och kapitalkostnader och eventuella besparingar till följd av investeringen. Det ska också anges om verksamheten räknar



med att klara tillkommande kostnader inom ram eller om man äskar om utökad driftbudget. Viktigt att även konsekvenser för andra nämnders driftbudget tas hänsyn till, exempelvis behov av it-support, vaktmästare osv. Eventuella äskanden om utökad driftbudget ska även finnas med i nämndens beslut om budgetäskande. Nämndens underlag ska vara fastställt och medfölja budgetärendet till kommunfullmäktige i juni.

Investeringar som förväntas leda till besparingar ges särskild prioritering inom investeringsbudgeten.

Investeringskalkyl behöver inte användas för investeringar som sker inom nämndens årliga investeringsram. Istället ska *Blankett för ansökan om investeringsprojektkod i ekonomisystemet* fyllas i och lämnas till ekonomienheten i god tid innan investeringen påbörjas.

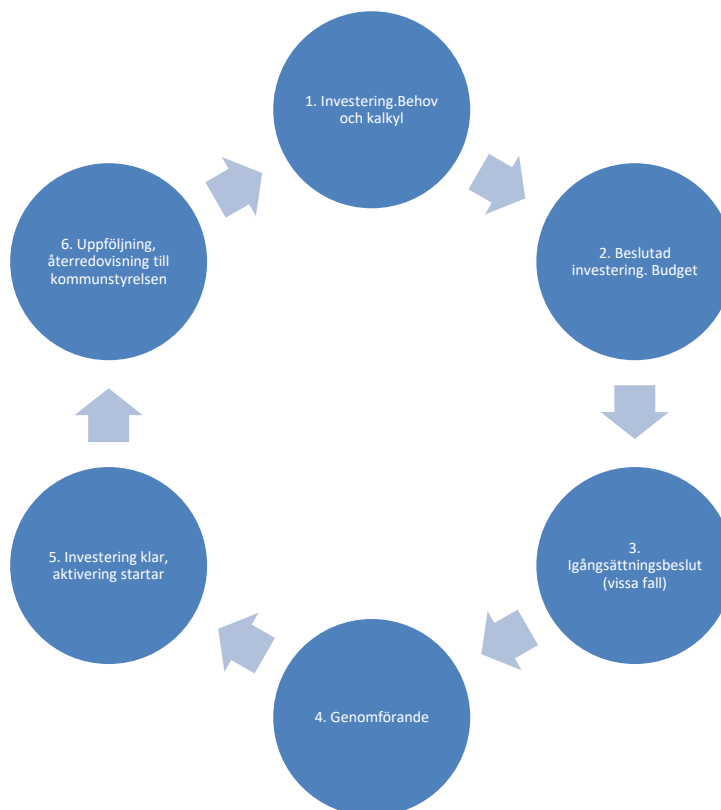
Enskild nämnd kan besluta att investeringskalkyl ändå ska användas för de egna investeringarna.

### ***Projektmodell***

För investeringar med synnerliga skäl eller då investeringen kräver samordning mellan två eller flera verksamheter ska kommunens fastställda projektmodell (antagen av kommunfullmäktige 2019-03-xx) tillämpas.



## Beskrivning av investeringsprocessen



### 1. Investering, Behov och kalkyl

Investeringsbehoven planeras året före budgetåret (planerad investering, start). Vid beräkning av investeringsutgiften ska investeringskalkyl användas för investeringar med synnerliga skäl samt för önskade investeringar i nämnderna som kräver utökad investeringsram.

### 2. Beslutad investering, Budget

Investeringsbeslut sker i kommunfullmäktige i november året före planerad investering genom att investeringsbudgeten fastställs (investeringsramar fastställs i juni).

### 3. Igångsättningsbeslut (vissa fall)

När investeringsbudgeten beslutas i kommunfullmäktige ska det framgå vilka investeringsprojekt under det kommande året som omfattas av igångsättningsbeslut. Kommunstyrelsen beslutar om igångsättning. I anslutning till beslutet om igångsättning ska projektet kompletteras med uppdaterade och aktuella kostnadsberäkningar, tidplan för genomförande, redovisning av konsekvenser för driftbudgeten samt en redovisning av eventuellt upparbetade utgifter i form av planering och projektering m m för det aktuella investeringsprojektet.



Ekonomienheten ansvarar för att investeringsprojekt registreras i anläggningsregistret och informerar berörd verksamhet hur investeringen ska konteras.

#### **4. Genomförande**

Löpande utgifter för investeringen konteras enligt kommunens kodplan. Alla investeringar ska ha koden 2 i fältet för Drift/Inv. Komponentredovisning tillämpas, se *Rutin för komponentredovisning*. Varje investering har ett preliminärt datum för aktivering, det vill säga datum för när avskrivning ska påbörjas och ränteföras. Bli investeringen klar tidigare eller senare än planerat ska ekonomienheten justera datum så att rätt tidpunkt utgör underlag för aktiveringen. Detta förutsätter ett nära samarbete med berörd verksamhet.

#### **5. Investering klar**

Förvaltningschef/kommunchef eller verksamhetsansvarig chef informerar ekonomienheten att investeringen är genomförd och klar att aktiveras. Vid uppdelning i komponenter kan det förekomma oklarheter om vilka investeringsutgifter som tillhör vilken komponent. I dessa fall görs en bedömning och utgiften fördelas procentuellt på aktuella komponenter.

#### **6. Uppföljning, återredovisning**

När investeringen är klar sker uppföljning och återredovisning, vilket sker samlat för kommunens samtliga investeringar i samband med tertialuppföljning för perioden januari-april, delårsrapporten för perioden januari-augusti och årsredovisningen. Prognos ska ingå.

Nämndernas investeringar följs upp löpande varje månad i samband med månadsuppföljning. Prognos ska ingå.

Kommunstyrelsen kan besluta om särskild uppföljning för vissa investeringsprojekt.





## Redovisning av investeringar

### *Anskaffningsvärde*

Investeringen ska bokföras till anskaffningsvärdet, d v s utgiften för anskaffandet och/eller tillverkningen av tillgången. Förekommer investeringsbidrag eller anslutningsavgifter ska dessa i normalfallet periodiseras mot anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Om investeringsinkomsterna är av mindre belopp kan detta istället reducera anskaffningsvärdet för tillgången.

### *Kostnader som aktiveras på ett investeringsprojekt*

Kostnader i direkt anslutning till investeringen aktiveras på investeringsprojektet. Detta innebär:

- Kostnader för projektledning (för fastigheter avser detta byggprojektledning hos utövaren)
- Kostnader för förstudie/projektering (om det leder till en investering, annars blir det en driftkostnad)
- Kostnader för egen personal som arbetat med investeringsprojektet
- Kostnader för förvärv av fastigheten
- Avgifter sammanhörande med förvärvet, t ex lagfartsavgift, fraktagift och förrättningskostnader
- Tillbehör till investeringen av betydande värde

Exempel på kostnader som **inte ska ingå** i anskaffningsvärdet och således inte ska redovisas som investering:

- Administrationskostnader och andra allmänna omkostnader om de inte är direkt hänförliga till anskaffningen
- Utgifter för provkörning och intrimning
- Evakueringskostnader
- Intern och extern representation

### *Anläggningsinventarier och förbrukningsinventarier*

Inventarier är lös egendom som kommunen har för avsikt att använda i verksamheten under en kortare eller längre tid. Inventarier delas upp i *anläggningsinventarier* som ska bokföras som en investering och *förbrukningsinventarier* som ska bokföras som en kostnad i driftredovisningen.

Till anläggningsinventarier räknas fordon, maskiner och inventarier som uppfyller följande krav:

1. Ekonomisk livslängd överstigande tre (3) år
2. Anskaffningsvärdet ska vara minst 20.000 kronor (exkl moms)
3. Anskaffningen ska vara värdehöjande

Inventarier som har ett naturligt samband kan läggas samman och då är det den sammanlagda summan som ska överstiga 20.000 kronor. Exempel på naturligt samband är utrustning till ett nytt klassrum. Inköp av samma sorts inventarier till flera



olika skolor räknas inte som naturligt samband, exempelvis inköp av nya stolar för utbyte av enstaka stolar här och där på flera skolor.

Kostnad för inventarier som har en begränsad varaktighet (max 3 år) eller är av mindre/ringa värde (lägre än 20.000 kr) räknas som förbrukningsinventarier. Hela kostnaden för inköpet tas på driften samma år som inköpet äger rum.

### ***Konst***

Konstinköp är alltid en investering oavsett vilket anskaffningsvärdet är. Konst skrivs inte av. Enbart internränta belastar den årliga driftkostnaden.

### ***Fastigheter***

Fastigheter är fast egendom som man har för avsikt att använda i verksamheten. Även vid investering i fastigheter är det tre krav som ska vara uppfyllda för att det ska räknas som en investering:

1. Ekonomisk livslängd överstigande tre (3) år
2. Anskaffningsvärdet ska vara minst 20.000 kronor (exkl moms)
3. Anskaffningen ska vara värdehöjande

Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, t ex om- och tillbyggnader. Investeringar ska i normalfallet aktiveras och höja tillgångens bokförda värde.

Fastigheter ska delas in i olika komponenter, se *Rutin för komponentredovisning*.

### ***Verksamhetsanpassningar - beloppsgränser***

Merparten av de lokaler som kommunens verksamheter bedrivs i ägs av de kommunala bolagen. Kommunen kan inte investera i någon annans fastighet. Beställning av verksamhetsanpassningar i lokaler kan endast göras av förvaltningschef/kommunchef. Beställningen ska vara skriftlig.

Mindre anpassningar av lokaler för verksamheternas behov som inte är värdehöjande för byggnaden, t ex flytt av väggar, fönster, dörrar, ljudisolering och staket redovisas som driftkostnader. Anpassningar som kostar upp till cirka 50.000 kronor exkl moms tas av verksamheten direkt som en kostnad i driftredovisningen.

Anpassningar som kostar mer än cirka 50.000 kronor exkl moms att genomföra medför en hyreshöjning under relevant antal månader från och med månaden efter att anpassningen färdigställts och kommit verksamheten till del.

Kostnader för åtgärder på byggnad som uppkommer till följd av myndigheters förelägganden ses vanligtvis som en driftkostnad, men kan leda till en investering beroende på omfattning. Handikappanpassningar upp till en nivå motsvarande



byggregler och som varaktigt gagnar byggnaden hanteras som en driftkostnad eller investering beroende på om det är värdehöjande för byggnaden eller inte. Kommunstyrelsen beslutar.

### ***Avskrivning och intern ränta - kapitalkostnad***

Kapitalkostnaden består av avskrivning och intern ränta och utgör en periodisering av investeringsutgiften. De delar som avgör kapitalkostnadens storlek är investeringsutgiften, räntesatsen och den ekonomiska livslängden (avskrivningstiden).

Huvudprincipen är att det är den verksamhet som nyttjar investeringen som ska bära kapitalkostnaden. Kostnaden ska belasta den verksamhet dit investeringen hör. Avskrivningen ska påbörjas samma år som investeringen tas i bruk.

Vingåkers kommun tillämpar rak nominell metod för beräkning av kapitalkostnaden. Detta innebär att avskrivning sker av investeringens anskaffningsvärde och ränta beräknas på restvärdet (det bokförda värdet). Metoden ger nominellt minskade kapitalkostnader då räntan beräknas på successivt minskat bokfört värde.

Nivån för den interna räntesatsen fastställs årligen i anslutning till upprättandet av budget för nästkommande år. Den räntesats för internränta som Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, presenterar för budgetåret ska användas.

### ***Komponentavskrivningar***

En anläggningstillgång ska årligen skrivas av med ett belopp som svarar mot lämplig avskrivningsplan. Avskrivningstiderna ska på rättvisande sätt spegla tillgångarnas nyttjandeperiod. Avskrivningstiden ska anpassas till tillgångens olika komponenter och dess nyttjandeperioder. Med nyttjandeperiod avses den tid under vilken en funktion eller komponent fortfarande är i drift.

En bedömning görs vid varje anskaffning där avskrivningstiden ska anpassas till den aktuella anläggningens speciella förutsättningar, t ex verksamhetens art, nyttjandeperiod och indelningen i komponenter m m. Olika avskrivningstider används för olika delar av en anläggningstillgång när dessa delar har olika nyttjandeperiod, s k komponentavskrivning.

Indelning i komponenter av fastigheter och anläggningar framgår i *Rutin för komponentavskrivning*.

Avskrivningen ska påbörjas samma år som investeringen tas i bruk. För fastigheter och anläggningar innebär detta normalt samma år som slutbesiktning sker (slutbesiktning av entreprenaden).

För ej färdigställda investeringar vid årsskiftet (bokslutstillfället) sker således ingen avskrivning på den, så långt, upparbetade investeringsutgiften.



### ***Upphandling, förfrågningsunderlag, leverantörsfaktura***

Då upphandling sker för ett investeringsprojekt där komponentredovisning är aktuell ska förfrågningsunderlag och kravspecifikation innehålla krav på att leverantören ska specificera kostnaden för varje komponent. Komponenterna och dess respektive belopp ska sedan framgå vid fakturering från leverantören.

### ***Uppföljning***

Varje investering ska i redovisningen föras med en unik projektkod som tilldelas av ekonomienheten.

Investeringsprojekten ska följas upp löpande under året i anslutning till den löpande budgetuppföljningen i nämnderna. Uppföljningen sker månadsvis. Samlat sker uppföljning tillbaka till kommunfullmäktige i samband med tertialuppföljning, delårsrapport och årsredovisning. Rapporten ska innehålla budget, ackumulerat utfall och prognos eller slutkostnad, kommentar till avvikelse och beräknat slutdatum.

Så snart en budgetavvikelse befaras eller har konstaterats för ett investeringsprojekt är den som ansvarar för investeringsprojektet skyldig att vidta åtgärder inom ramen för sina befogenheter, så att investeringsbudgeten kan hållas. Om inte sådana åtgärder bedöms som tillräckliga bör ansvarig för investeringsprojektet väcka förslag hos nämnden till åtgärder så att total investeringsram kan hållas.

Avstämning av pågående investeringsprojekt ska göras i samband med budgetprocessen. En bedömning ska göras om det finns behov av ytterligare investeringsmedel för pågående projekt i kommande budgetar.

Att investeringsmedel inte förbrukats innebär inte med automatik att medlen flyttas över till nästa års investeringsbudget. En prövning sker alltid i anslutning till bokslutsarbetet. Beslut om ombudgering till nästa budgetår sker i kommunstyrelsen.

Efter avslutat investeringsprojekt, som krävt ett igångsättningsbeslut, ska alltid en slutredovisning ske av projektet i kommunstyrelsen. Av slutredovisningen ska framgå total investeringsutgift fördelad på delbelopp/etapper samt avstämning mot anbud och/eller entreprenadsumma och det totala budgetanslaget för investeringsprojektet.

Ändrings- och tilläggsarbeten beslutas av samhällsbyggnadschef eller kommunchef om inte annat beslutats av kommunstyrelsen. Om extern projektansvarig anlitas ska en dialog ske med samhällsbyggnadschef/kommunchef innan beslut för att upprätthålla kostnadskontrollen.

Beslut om ändrings- och tilläggsarbeten ska dokumenteras. Delegation för beslut om ändrings- och tilläggsarbeten ska vara skriftlig och avtal ska upprättas i varje enskilt projekt där extern projektansvarig anlitas.



### ***Anläggningsregister***

Alla investeringsutgifter tas upp i kommunens anläggningsregister som finns i ekonomisystemet, samma år som utgiften bokförs. Avskrivning påbörjas först när investeringen tas i bruk. Anläggningsregistret ska vara ordnat på sådant sätt att varje enskild investering ska kunna följas under hela avskrivningsperioden. Detta är av vikt för att i resultaträkningen kunna redovisa korrekta belopp vid reavinst/-förluster och utrangeringar de år då försäljning, nedskrivning m m varit aktuellt.

Ekonomienheten ansvarar för att anläggningsregistret upprätthålls och uppdateras. Verksamheterna ansvarar för att nödvändigt underlag kommer ekonomienheten tillhanda. Detta kan vara uppgifter om försäljning, utrangering, förlust m m.

### ***Avyttring, försäljning***

#### *Fordon och inventarier*

Förvaltningschef äger rätt att fatta beslut om avyttring av fordon och inventarier. En avstämning ska alltid ske om annan kommunal verksamhet kan ha behov av objektet innan försäljning sker till extern köpare. Vid all försäljning till extern köpare ska högsta ekonomiska ersättning eftersträvas. I de fall där försäljning blir aktuell mellan kommunens verksamheter ska priset utgöras av bokfört värde.

Realisationsvinst/-förlust vid avyttring av fordon och inventarier påverkar verksamheternas driftredovisning och därmed verksamhetens resultat för året.

All avyttring av fordon och inventarier ska omgående meddelas till ekonomienheten.

#### *Fastigheter och anläggningar*

All försäljning av fast egendom sker efter beslut i kommunfullmäktige eller efter fastställd taxa (tomtmark). Anbudsförfarande, eller liknande, ska tillämpas vid försäljningen.

Realisationsvinst/-förlust vid avyttring av fastigheter/anläggningar påverkar *inte* verksamheternas driftredovisning utan regleras mot den finansiella verksamheten och påverkar årets resultat.